Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU MÄÄRUS (kaheksas koda)

5. oktoober 2016*

Eelotsusetaotlus — Euroopa Kohtu kodukorra artikkel 99 — Põhjendatud kahtluse puudumine — Õhutransport — Määrus (EÜ) nr 261/2004 — Artikli 2 punkt 1 — Tühistamise mõiste — Plaanivälise vahemaandumisega lend

Kohtuasjas C-32/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Amtsgericht Dresdeni (esimese astme kohus Dresdenis, Saksamaa) 10. detsembri 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. jaanuaril 2016, menetluses

Ute Wunderlich

versus

Bulgarian Air Charter Limited,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president D. Šváby (ettekandja), kohtunikud M. Safjan ja M. Vilaras,

kohtujurist: M. Bobek,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Bulgarian Air Charter Limited, esindaja: *Rechtsanwalt* P. Kauffmann,

— Prantsuse valitsus, esindajad: D. Colas ja M.-L. Kitamura,

— Euroopa Komisjon, esindajad: W. Mölls ja K. Simonsson,

arvestades vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 99 pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi põhistatud määrusega,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

määruse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10), artikli 2 punkti l tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluse raames, mille pooled on U. Wunderlich ja lennuettevõtja Bulgarian Air Charter Limited ning mis käsitleb keeldumist maksta hüvitist olukorras, kus selle ettevõtja lennul tehti enne lõppsihtkohta jõudmist plaaniväline vahemaandumine.

Õiguslik raamistik

3 Määruse nr 261/2004 põhjendused 1, 2 ja 4 on järgmised:

„(1) Õhutranspordi valdkonnas ühenduse võetava meetme eesmärk on muu hulgas tagada reisijate kaitstuse kõrge tase. Peale selle tuleks täielikult võtta arvesse kõiki tarbijakaitse üldisi nõudeid.

(2) Lennureisist mahajätmine ning lendude tühistamine või pikaajaline hilinemine põhjustab reisijatele tõsiseid raskusi ja ebamugavust.

[…]

(4) Seetõttu peaks ühendus kõnealuses määruses sätestatud kaitstuse standardeid karmistama, suurendama reisijate õigusi ning tagama lennuettevõtjate tegutsemise ühtlustatud tingimustel liberaliseeritud turul. “

4 Määruse artikli 2 punkt l defineerib mõiste „tühistamine“ kui „asjaolu, kui varem kavandatud lend, millele oli broneeritud vähemalt üks koht, jääb ära“.

5 Nimetatud määruse artikli 5 lõige 1 näeb ette:

„Lennu tühistamise korral:

[…]

c) on asjaomastel reisijatel õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artiklile 7, [välja arvatud juhul,] kui
   i) neid [on] tühistamisest teavitatud vähemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega; või
   ii) neid on teavitatud tühistamisest vähemalt seitse päeva ja hiljemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega ning neile on pakutud võimalust teekonda muuta, mis võimaldab neil välja lennata mitte rohkem kui kaks tundi enne kavandatud väljumisaega ja jõuda lõppsihtkohta hiljemalt neli tundi pärast kavandatud saabumisaega; või
   iii) neid on teavitatud tühistamisest hiljem kui seitse päeva enne kavandatud väljumisaega ning neile on pakutud võimalust teekonda muuta, mis võimaldab neil välja lennata mitte rohkem kui üks tund enne kavandatud väljumisaega ja jõuda lõppsihtkohta hiljemalt kaks tundi pärast kavandatud saabumisaega.“ [Tsitaati on parandatud Euroopa Kohtus, kuna määruse eestikeelne versioon on ebatäpne.]

6 Selle määruse artikli 7 lõige 1 näeb ette, et reisijad saavad muu hulgas lennu tühistamise korral 250 euro suuruse hüvitise kõikide kuni 1500 kilomeetri pikkuste lendude puhul.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

7 U. Wunderlichil oli broneering Bulgarian Air Charter lennule, mille lähtekoht oli Burgas (Bulgaaria) ja sihtkoht Dresden (Saksamaa) ning mis pidi plaanijärgselt väljuma 13. septembril 2014 kell 11.40 ja maanduma sihtkohas samal päeval kell 13.00.

8 Lennuk väljus ettenähtud päeval ja kellaajal. Prahas (Tšehhi Vabariik) aga toimus plaaniväline vahemaandumine ja lennuk maandus Dresdenis kell 15.20, mis tähendab saabumist 2 tunni ja 20 minutise hilinemisega.

9 U. Wunderlich pöördus Amtsgericht Dresdeni (esimese astme kohus Dresdenis, Saksamaa) poole määruse nr 261/2004 artiklites 5 ja 7 ette nähtud 250 euro suuruse hüvitise saamise nõudega.

10 Selles olukorras on eelotsusetaotluse esitanud kohus seisukohal, et määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti l tähenduses mõiste „tühistamine“ tõlgendamiseks tuleb vastavalt 13. oktoobri 2011. aasta kohtuotsusele Sousa Rodríguez jt (C–83/10, EU:C:2011:652) tugineda mõistele „marsruut“, mille Euroopa Kohus defineeris kui kindlaksmääratud ajakava kohase teekonna lähtelennujaamast sihtlennujaama, mis tähendab, et lennuk peab väljuma ettenähtud marsruudi kohaselt ja peab jõudma ka oma sihtkohta, nagu see nimetatud marsruudis kajastub. Nimetatud kohus leiab, et vastavalt 19. novembri 2009. aasta kohtuotsusele Sturgeon jt (C–402/07 ja C–432/07, EU:C:2009:716) on marsruut lennu oluline osa, kuna lend peab toimub vastavalt vedaja poolt eelnevalt kinnitatud lennuplaanile. Samuti märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuna hilinemist tuleb eristada tühistamisest, saab lennu lugeda tühistatuks üksnes siis, kui lennuettevõtja veab reisijaid teise lennuga, mille varem kavandatud lennuplaan erineb esialgu ette nähtud lennu omast. Selle põhjal järeldas see kohus, et marsruut on lennu oluline osa.

11 Lisaks tõdeb nimetatud kohus, et 13. oktoobri 2011. aasta kohtuotsusele Sousa Rodríguez jt (C–83/10, EU:C:2011:652) tuginedes on paljud Saksamaa kohtud otsustanud, et see, kui lennuk kaldub kõrvale varem kavandatud marsruudilt ja teeb varem kavandamata vahemaandumise, on asjaomase marsruudi selline oluline muudatus, mille põhjal tuleb järeldada, et kavandatud lendu ei toimunud.

12 Neil asjaoludel otsustas Amtsgericht Dresdeni (esimese astme kohus Dresdenis, Saksamaa) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas tegemist on lennu tühistamisega määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti l tähenduses, kui kavandatud lend väljus plaanipäraselt ja saabus kavandatud sihtkohta hilinemisega, mis ei olnud pikem kui kolm tundi, kuid vahepeal toimus plaaniväline vahemaandumine?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

13 Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 99 on sätestatud, et kui Euroopa Kohtule esitatud eelotsuse küsimus on identne küsimusega, millele Euroopa Kohus on juba vastuse andnud, või kui küsimusele võib vastuse selgelt tuletada kohtupraktikast või kui esitatud küsimusele antav vastus ei tekita põhjendatud kahtlust, võib Euroopa Kohus igal ajal ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist lahendada kohtuasja põhistatud määrusega.

14 Käesolevas kohtuasjas tuleb kohaldada seda sätet.

15 Sisuliselt soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus oma küsimusega teada saada, kas määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti l tuleb tõlgendada nii, et lend, mille lähte- ja sihtkoht on plaanipärased, kuid mille ajal toimub plaaniväline vahemaandumine, tuleb käsitada tühistatuna.

16 Esmalt tuleb meenutada, et määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti l kohaselt on „tühistamine“ määratletud kui „asjaolu, kui varem kavandatud lend, millele oli broneeritud vähemalt üks koht, jääb ära“.

17 Selles küsimuses on Euroopa Kohus täpsustanud, et põhimõtteliselt võib järeldada, et tegemist on tühistamisega, kui loobutakse esialgsest lennuplaanist ja selle lennu reisijad liituvad reisijatega sellisel lennul, mis on samuti plaanipärane, kuid seda sõltumatult lennust, millele sellisel moel üleantud reisijad olid broneeringu teinud (vt kohtuotsus, 13.10.2011, Sousa Rodríguez jt, C–83/10, EU:C:2011:652, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

18 Seevastu sellist lendu, millega on tegemist põhikohtuasjas ja mille lähte- ja sihtkoht vastab lennuplaanile ning mille puhul ei viida reisijaid üle teisele lennule nende broneeritud lennu lennuplaani muutuse tõttu, ei saa pidada ärajäänuks määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti l tähenduses (vt selle kohta kohtuotsus, 13.10.2011, Sousa Rodríguez jt, C–83/10, EU:C:2011:652, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).

19 Asjaolu, et kõnealuse lennu ajal tehti plaaniväline vahemaandumine, ei sea seda tõdemust kahtluse alla ega võimalda seega lugeda seda lendu tühistatuks.

20 Vastab tõele, et Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt on marsruut lennu oluline osa, kuna lend toimub vastavalt vedaja poolt eelnevalt kinnitatud lennuplaanile (vt selle kohta kohtuotsus, 13.10.2011, Sousa Rodríguez jt, C–83/10, EU:C:2011:652, punkt 27).

21 Siiski ei ole pärast plaanivälist vahemaandumist lõppsihtkohta jõudnud lennu samastamine tühistatud lennuga ja seega lennuettevõtja kohustamine maksma selle lennu reisijatele hüvitist, mis on ette nähtud määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktis c ja artiklis 7, kooskõlas nimetatud määruse eesmärgi ega võrdse kohtlemise põhimõttega.

22 Esiteks on vaieldamatu, et määruse nr 261/2004 eesmärk vastavalt selle põhjendustele 1, 2 ja 4 on tagada reisijate ja tarbijate kaitstuse kõrge tase, suurendades reisijate õigusi teatavatel juhtudel, mis toovad kaasa tõsiseid raskusi ja ebamugavusi, ja hüvitades ühetaoliselt ja viivitamata sellisesse olukorda pandud isikutele tekkinud teatud kahjud (kohtuotsus, 22.6.2016, Mennens, C–255/15, EU:C:2016:472, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

23 Lennul toimunud plaaniväline vahemaandumine ei kujuta endast aga kuidagi olukorda, mis iseenesest põhjustab reisijatele selliseid tõsiseid raskusi ja ebamugavusi nagu need, mida põhjustab lennureisist mahajätmine, lennu tühistamine või pikaajaline hilinemine, mille puhul määrus nr 261/2004 – nii, nagu seda tõlgendab Euroopa Kohus – näeb ette hüvitise.

24 Kõnealused tõsised raskused ja ebamugavused tekivad üksnes siis, kui sellise vahemaandumise tõttu jõuab lennuk lõppsihtkohta kavandatud saabumisajast kolm või enam tundi hiljem, sel juhul tuleb reisijatele üldjuhul maksta hüvitist vastavalt määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktile c ja artiklile 7, nii nagu Euroopa Kohus on neid tõlgendanud (vt selle kohta kohtuotsus, 26.2.2013, Folkerts, C–11/11, EU:C:2013:106, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

25 Teiseks tähendaks see, kui pärast plaanivälist vahemaandumist lõppsihtkohta jõudnud lend samastataks tühistatud lennuga, et reisijale, kelle saabumine selle plaanivälise vahemaandumise tõttu hilines vähem kui kolm tundi, antakse õigus saada hüvitist, samas kui sama aja võrra muul põhjusel hilinenud reisijal määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktis c ja artiklis 7 Euroopa Kohtu poolt tõlgendatud tähenduses ette nähtud hüvitise saamise õigust ei ole, mis aga on vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega.

26 Ent väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb kõiki ühenduse õigusnorme tõlgendada kooskõlas kogu esmase õigusega, sealhulgas võrdse kohtlemise põhimõttega, mis nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (vt kohtuotsus, 19.11.2009, Sturgeon jt, C–402/07 ja C–432/07, EU:C:2009:716, punkt 48 ning seal viidatud kohtupraktika).

27 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb küsimusele vastata, et määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti l tuleb tõlgendada nii, et lendu, mille lähte- ja sihtkoht on plaanipärased, kuid mille ajal toimub plaaniväline vahemaandumine, ei saa käsitada tühistatuna.

Kohtukulud

28 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004 (millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91) artikli 2 punkti l tuleb tõlgendada nii, et lendu, mille lähte- ja sihtkoht on plaanipärased, kuid mille ajal toimub plaaniväline vahemaandumine, ei saa käsitada tühistatuna.

Allkirjad